

Beke Sándor

Hála

A haláltól rettegtem életemben.
Vele keltem.
Vele feküdtem.
Elszomorított,
ha valamiért örültem.
Bánatomban
vele nyugtattam magam.
Tudtam,
hiába ez a harc.
Don Quijote lettem
a fáradt gondolatban.
És Veled maradtam, Uram.
A megnyugtató imával.
A hálával.
A gyermeki köszönettel.
Sok különös ajándékért.
A színekért.
A szívemhez nőtt patakokért.
Köszönöm, Uram,
ezt a világi expedíciót.
A felfedezések örömét.
Azt a sok elringató
és békés éjszakát
a parányi lila csillagokkal.
A világmindenség hangját.
Az érdekes embereket,
akiket megismertem.
A gyermeket
belőlem,
a megtartó emlékezetben.
Az érzést,
hogy gyermeket nevelhettem.
Köszönöm, Uram,
lázasan dobbanó,
halandó szívemet.
A piros lángokat: a meleget.

A csönd nyugalját.
Lényeged erejét.
A remény hatalmát.
Az ablakomon belopódzó fénysugarat.
A homlokomon lefutó esőcseppeket.
A hajnalok éltető üzenetét.
Köszönöm, Uram,
a kételyt,
s a bizalmatlanságot.
A kilátástalanság felvillanó esélyeit.
A szenvedés stációit.
A félelmet.
A hűség szigorát.
A türelem szigonyait.
Számptalan vereségemet.
Várakozások állomásait.
A parányi túlélések ünnepeit.
Az önmagunk feletti győzelem
kilométerköveit.
Köszönöm, Uram,
a lélek katakombáiból
sarjadó hitet.
A szótlanság értelmét.
Az eltévelyült látomásokat.
Az ártatlan szerelmet.
A hamvas mosolyt.
A kőszívű érzéketlenséget.
Az ég szemét.
A ködöt, megbénult táj fölött.
A virágszirmok leheletét.
A látványosságot.
A szépség egyszerűségét.
A madarak zenéjét.
A megismerés örömét.
A kísérletet,
Velem.

Köszönöm, Uram,
 a lélek tükrét,
 mellyel szembesülhettem.
 A bizalmat,
 hogy életre méltattál.
 Köszönöm, Uram,
 a lehetőséget.
 A talpam alatti földet.
 A tiszta levegőt.
 A búzakenyeret.
 Hűtlenségeim bocsánatát.
 Az intelmeket.
 A szájalmat.
 A kegyelmet.
 Köszönöm,

hogy tékozló fiad lehettem.
 A léteimet köszönöm, Uram,
 s a lélek balzsamát.
 A hit biztos állványait.
 A szeretet evangéliumát.
 Köszönöm, Uram,
 a Tejút ösvényeit.
 Az örökkévalóság ígértét.
 Képzetelem rejtelmes szigetét.
 A gyermekkori kastélyt.
 Altató mesék óperenciás tengereit.
 A lobogó katlan-lelket,
 amit Tőled kaptam.
 Köszönöm, Uram!...

* * *

A *Megkésett feltámadás* (2002) című kötet több hosszú versimát tartalmaz: *Ismét felgyújtom a mécsest, Bűn, Hála*. Ez utóbbi költeményben a szerző már túl van a keresésen, megtalálta a hitét, és ezt köszöni meg Istennek, akit végig Úrnak nevez. Ez a hála és köszönet a vers egyértelmű üzenete.

A 2001-ben keletkezett mű nagylélegzetű, szabad vers formában írt poéma a megszokott rövid — és még rövidebb — sorok váltakozásából fölépítve. Ugyancsak érvényesül itt is a korai Beke-versekre jellemző őszinte kitárulkozás, a mindent kimondani akarás.

A költeménye két — tartalmában ellentétes — gondolategységre osztható. Az első csupán egy rövid bevezető rész, melyben a költő megvallja — több más versében sem titkolt — halálfélelmét, amely — e sorok tanúsága szerint — talán túlzottan is jelen volt gondolataiban: „Vele keltem. / Vele feküdtem. / Elszomorított, / ha valamiért örültem.” S mivel tudta, hogy e rettegés ellen csak Don Quijote-i harcot folytathat, az istenhithöz, a valláshoz fordult, és így nyerte el az áhított nyugalmat.

A továbbiakban, a vers jóval terjedelmesebb második szerkezeti egységében, amely a költemény végéig tart, a halál gondolata többé nem tér vissza, helyét elfoglalja a hála, a köszönet az élet örömeiért, szépségeiért, de a balsikerekért, vereségekért is, hiszen ezek is az élet tartozékai, melyet a költő „világi expedíció”-nak nevez. A versnek e második részét több kisebb egységre osztja a néhányszor megismétlődő „köszönöm, Uram” megszólítás. Ezekben a kisebb egységekben a részletezés a fő szerep: az élet apró vagy nagyobb élményei, konkrét és elvont fogalmak, jelenségek kerülnek felsorolásra. A költő az élet ajándékaiként értékeli a természet szépségeit, a megismert érdekes embereket, a tényt, hogy gyermeket

nevelhetett, majd megköszöni a reményt, a kételyt, a bizalmatlanságot, sőt a kilátástalanságot és a szenvedést, a vereségeket is.

A költemény érdekessé és egyben értékessé teszi az egyszerű szavak, fogalmak és a bonyolult, egyénítő erejű jelzők, metaforák váltakozása: „Köszönöm, Uram, / a lélek katakombáiból / sarjadó hitet. / A szótlanság értelmét. / Az eltévelyült látomásokat. / Az ártatlan szerelmet. / A hamvas mosolyt. / A kőszívű érzéketlenséget. / Az ég szemét. / A ködöt, megbénult táj fölött. / A virágszirmok leheletét. / A látványosságot. / A szépség egyszerűségét. / A madarak zenéjét. / A megismerés örömét. / A kísérletet, / Velem.”

A vers befejezéséhez közeledve a köszönet egyre egyszerűbb, általánosabb, de nélkülözhetetlenebb konkrét és elvont fogalmakra terjed ki: a tiszta levegőre, a búzakenyérre, az intelmekre, a szájalomra, a kegyelemre, majd magára a létre. Végül a költő a hitét és „lobogó katlan lelkét” is megköszöni Istennek.

Összefoglalva tehát: a *Hála* című vers a halálfélelem és az életigenlés ellentétére épül, és nem véletlen, hogy ez utóbbi foglal el aránytalanul nagyobb teret, hiszen a hit, az ima segítségével a költő lelkében az élet szeretete diadalmaskodik.

Beke Sándor

A szeretetnek nincsen temetője

II. János Pál pápa emlékére

Szentatyánk,
cédrusfa koporsódon
az Új Testamentum
lapjait olvassa,
lapozza a szél —
Máté, Márk, Lukács és János
evangéliumát,
hogy felröppentse az örömuzenetet
a világ népeinek,
akár a fehér galambokat
a Szent Péter térre néző
ablakodból.

Szenvedésed óráiban
fáradt szemmel
csüggtünk ablakodon,
s miközben
Érted imádkoztunk,

kisgyerek szólalt meg a téren:
„Ha kialszik
a fény,
meghalt a Szentatya”,
de ablakodból
most is
messiási fény szűrődik ki,
örök fény,
amit senki
nem tud kioltani.
Mert Te tudtad:
a szeretetnek
nincsen temetője,
a szeretet
iránytű nélkül is
megtalálja az utat
a csüggedő emberhez.